

Asia: VN/33767/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä lausuntopyynnöstä, joka käsittelee luonnosta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä.

Muutokset liittyvät säännöksiin koskien lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sitovia ilmapitoisuuden raja-arvoa ja biologista raja-arvoa. Lisäksi di-isosyanaattien sitovia raja-arvoja muutettaisiin niiden yhdenmukaistamiseksi samoille aineille asetettujen haitallisiksi tunnettujen pitoisuuksien (HTP-arvot) kanssa. Taustalla ovat näitä aineita koskevat ns. syöpädirektiivin ja kemikaalidirektiivin muutokset, jotka velvoittavat myös Suomea ja edellyttävät vastaavien muutoksien toteuttamista kansallisissa työturvallisuussäädöksissä.

SAK luonnollisesti kannattaa näitä muutoksia ja Suomen aktiivista osallistumista Euroopan Unionin työturvallisuussäädöksen kehittämistyöhön. Jotta uudistettujen raja-arvojen toimeenpano työpaikoilla tapahtuu tehokkaasti, on tärkeätä tiedottaa ja kouluttaa muutoksista niin työpaikan osapuolia kuin työsuojelun ja työterveyden ammattilaisia. Tärkeätä on myös turvata riittävä resurssointi hallinnollisten muutoksien keskellä oleville työsuojeluvalvonnan virkamiehille, jotta valvontatoimi osaltaan varmistaa uusittujen säädösten implementointia.

Raja-arvojen toimeenpanoon liittyy siirtymäaikoja, jotka ovat hyväksyttävissä. Samanaikaisesti on kuitenkin syytä huomioida, ettei lyijyaltistukselle ole täysin turvallista kynnsarvoa. Näin ollen tulee aina pyrkiä mahdollisimman alhaisiin pitoisuuksiin työpaikoilla sekä mahdollisimman vähäiseen altistumiseen. On arvioitu, että lyijylle altistuvia työntekijöitä olisi Suomessa n. 5000 ja Euroopan Unionin alueella n. 100 000.

Erityisen tärkeätä on suojella mahdollisesti lyijylle tai lyijy-yhdisteille altistuvia työntekijöitä, jotka saattavat tulla raskaaksi. Näillä työpaikoilla huolellinen riskinarviointi, tarvittavien työhygieenisten mittauksien suorittaminen, työntekijöiden neuvonta ja ohjaus sekä kattavien työterveyshuoltopalvelujen ja tarvittaessa biomonitoroinnin suorittaminen on varmistettava. Samanaikaisesti on kuitenkin huomioitava myös asianmukainen työntekijöiden yksityisyyden suoja, sukupuolten moninaisuuteen liittyvät näkökohdat työsuojelutoimissa sekä naispuoliset työntekijät, jotka eivät voi tulla raskaaksi.

SAK kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä sekä kansallisesta valmistelutyöstä, jota on tehty ministeriön työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan kolmikantaisessa HTP-jaostossa, että eurooppalaisesta valmistelutyöstä neuvoa-antavassa komiteassa ja sen työryhmissä.

Latvatalo Eveliina  
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry - Työehdot-osasto  
asiantuntijalääkäri Riitta Työläjärvi

Asia: VN/33767/2025

**Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

**Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ehdotettu asetetus on valmisteltu kolmikantaisessa HTP-jaostossa. Muutoksilla on tarkoitus panna lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden raja-arvojen osalta täytäntöön syöpädirektiivin päivitysdirektiivi. Lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden raja-arvojen lisäksi joidenkin muiden aineiden sitovia raja-arvoja päivitetäisiin yhdenmukaistamalla ne näille samoille aineille asetettujen kansallisten HTP-arvojen kanssa.

KT:lla ei ole erityistä lausuttavaa asiassa.

Laasio Susanna

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT - Minna Salli työmarkkinajuristi

Asia: VN/33767/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Työterveyslaitos pääasiassa puoltaa esitettyjä muutoksia ja täydennyksiä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annettuun valtioneuvoston asetukseen (113/2024).

Työterveyslaitos pitää perusteltuna esitystä veren lyijypitoisuuden sitovan raja-arvon laskemisesta tasolle 150 µg/l. Asetuksessa mainitun työntekijän hengitysilman lyijynpitoisuuden, joka aiheuttaa työnantajan velvollisuuden erityisesti tarkkailla työpaikan ilman lyijypitoisuutta ja työntekijöiden veren lyijypitoisuutta, tulisi kuitenkin olla alempi kuin nyt ehdotettu 0,015 mg/m<sup>3</sup>. Euroopan kemikaaliviraston riskinarviointikomitean arvion mukaan pitkäaikainen altistuminen 0,004 mg/m<sup>3</sup> ylittävälle hengitysilman lyijypitoisuuksille voi johtaa veren lyijypitoisuudelle esitetyn sitovan raja-arvon 150 µg/l ylittymiseen. Veren lyijypitoisuuden seurantaan velvoittavan ilman lyijypitoisuuden tulisi siksi olla enintään 0,004 mg/m<sup>3</sup>.

Työnantajaa veloitetaan erityisesti tarkkailemaan työpaikan ilman lyijypitoisuutta ja työntekijöiden veren lyijypitoisuutta myös silloin, kun yksittäisten työntekijöiden verestä mitataan lyijypitoisuuksia, jotka ovat suurempia kuin 90 µg Pb/l verta. Ottaen huomioon lyijyn kertyvyyden elimistöön Työterveyslaitos katsoo, että veren lyijypitoisuuksien seuranta on syytä aloittaa jo silloin, kun työssään altistumattoman väestön viiteraja on toistuvissa mittauksissa ylittynyt useammalla työntekijällä.

Työterveyslaitos puoltaa perustelumuiustiossa esitettyjä periaatteita terveydentilan seurantaan, jotka ovat linjassa Työterveyslaitoksen työterveyshuolloille laatiman ohjeistuksen kanssa (Karvala ym. Altistelähtöinen työterveysseuranta, Duodecim, 2019). Neurologisten haittojen osalta Työterveyslaitos toteaa, että nämä ovat todennäköisimpiä työntekijöillä, jotka ovat työskennelleet pitkään lyijylle altistavissa tehtävissä ja joilla on aiempaa historiaa kohonneista veren lyijypitoisuuksista. Tämän vuoksi työterveyshuolloissa on oleellista kerätä tietoa myös aiempiin työtehtäviin ja työsuhteisiin liittyvästä altistumisesta. Perustelumuiustiossa tulisi mainita, että työntekijän altistumishistoria tulee huomioida terveydentilan seurannassa.

Työterveyslaitos pitää perusteltuna asetuksessa esitettyä veloitetta seurata veren lyijypitoisuutta työntekijöillä, jotka voivat tulla raskaaksi ja joiden veren lyijypitoisuus ylittää kansallisen työssään altistumattomia koskevan viitearvon. Kuten perustelumuistiossa todetaan, seurantaveloitteen tulee koskea fertiili-ikäisiä naisia, ellei raskauden mahdollisuutta, myös tulevaisuudessa, ole erikseen suljettu pois. Seurannassa todettuun altistumiseen liittyvien toimenpiteiden osalta perustelumuistiossa viitataan lääkärin tekemään yksilölliseen arvioon. Työterveyshuollon tueksi, myös työnantajan suuntaan, muistioon tulisi lisätä lause, jossa todetaan, että mikäli työntekijöillä, jotka voivat tulla raskaaksi, veren lyijypitoisuudessa havaitaan työperäisestä altistumisesta johtuva selkeä nouseva trendi, altistumisen hallintaa tulee tehostaa. Työterveyshuolto tarvitsee myös erilliset tarkemmat ohjeet terveydellisen merkityksen arviointiin erityisesti lyijyn sikiövaikutusten osalta, jotta varmistetaan raskauden suojele, mutta vältetään mahdolliset ylilyönnit (esim. tarpeettomat kelaatiohoidot). Ohjeistuksessa tulee huomioida, että matalilla veren lyijypitoisuuksilla sikiövaikutusten riski on marginaalinen.

Asetuksessa mainitaan atomispektroskopiset menetelmät ensisijaisina menetelminä veren lyijypitoisuuden määrittämiseen. Atomispektroskopiset tekniikat kattavat sekä ajanmukaisia, herkkiä tekniikoita (erityisesti ICP-MS), että tekniikoita, joiden herkkyys ei välttämättä riitä altistumattomien viiterajan tasolla olevien veren lyijypitoisuuksien määrittämiseen. Työterveyslaitos esittää, että perustelumuistioon lisätään lause, jossa todetaan, että käytettävillä analyysimenetelmillä tulee pystyä luotettavasti määrittämään työssään altistumattomien viiterajan tasolla olevat veren lyijypitoisuudet.

Työterveyslaitos puoltaa esitystä tiettyjen aineiden sitovien raja-arvojen yhdenmukaistamisesta HTP-arvojen kanssa ja näiden aineiden HTP-arvojen kumoamisesta. Ehdotus selkeyttää tilannetta työpaikoilla, kun tietylle aineelle ja vertailuajalle ei ole samaan aikaan voimassa kahta toisistaan poikkeavaa raja-arvoa.

Työterveyslaitos pitää tärkeänä, että asetusmuutos julkaistaan ja siitä viestitään työpaikoille hyvissä ajoin ennen sen suunniteltua voimaantuloa 9.4.2026. Viestintää tarvitaan erityisesti lyijyn uusista sitovista raja-arvoista ja näihin liittyvistä seurantakäytännöistä.

Koivula Antti  
Työterveyslaitos

Taxell Piia  
Työterveyslaitos

Asia: VN/33767/2025

**Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

**Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Työsuojeluviranomainen toteaa esitettyjen lyijyä koskevien muutosten osalta, että lyijyn ilmapitoisuuden sitovan raja-arvon ja biologisen sitovan raja-arvon tiukentumisen vaikutukset työsuojeluviranomaisen toimintaan ovat vähäiset. Muutosten myötä työsuojeluviranomainen voinee joutua käyttämään resurssia nykyistä enemmän niiden työpaikkojen valvontaan, joissa ei ole aiemmin päästy nyt ehdotettuihin raja-arvoihin, eikä ehdotetun säädösmuutoksen myötä ryhdytä toimenpiteisiin lyijyaltistuksen vähentämiseksi.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että ehdotuksessa esitetyt tiettyjen tekijöiden sitovien raja-arvojen yhdenmukaistaminen vastaamaan voimassa olevia HTP-arvoja selkeyttää sääntelyä. Näiden tekijöiden käyttö Suomessa on kohtuullisen vähäistä, joten vaikutukset työsuojeluviranomaisen valvontaan ovat vähäiset. Työsuojeluviranomainen kannattaa sitovien raja-arvojen yhdenmukaistamista HTP-arvojen kanssa.

Sulameri Riitta  
Lupa- ja valvontavirasto

Auno Satu



Asia: VN/33767/2025

**Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ole lausuttavaa.

Lencioni Isabella  
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Asia: VN/33767/2025

**Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Rakennusteollisuus RT ry kiittää mahdollisuudesta lausua kyseissä asiassa. Rakennusteollisuus RT ry:llä ei ole erityistä lausuttavaa asiassa.

Litmanen Henri  
Talonrakennusteollisuus ry